Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU MÄÄRUS (esimene koda)

14. detsember 2017 * [i]

Tühistamishagi – Maagaasi siseturg – Direktiiv 2009/73/EÜ – Komisjoni otsus, millega muudetakse OPALi maagaasi torujuhtme käitamist käsitlevatest liidu eeskirjadest erandi tegemise nõudeid seoses kolmandate isikute poolt võrgu kasutamisega, ja mis käsitleb tariifikorraldust – Otsese puutumuse puudumine – Vastuvõetamatus

Kohtuasjas T-849/16,

PGNiG Supply & Trading GmbH, asukoht München (Saksamaa), esindaja: advokaat M. Jeżewski,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: O. Beynet ja K. Herrmann,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada komisjoni 28. oktoobri 2016. aasta otsus C(2016) 6950 (final), millega vaadatakse läbi erand, mis on direktiivi 2003/55/EÜ alusel tehtud gaasijuhtmele OPAL kolmandate isikute poolt võrgu kasutamise nõuetest, ja mis käsitleb tariifikorraldust,

ÜLDKOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president I. Pelikánová (ettekandja), kohtunikud P. Nihoul ja J. Svenningsen,

kohtusekretär: E. Coulon,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: poola.

määruse

Õigusraamistik

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT 2009, L 211, lk 94), artiklis 36 on sätestatud:

„1. Maagaasi uue olulise infrastruktuuri, st ühendustorude, maagaasi veeldusjaamade ja gaasihoidlate suhtes võidakse vastava taotluse korral määratud aja jooksul jätta kohaldamata artiklid 9, 32, 33 ja 34 ning artikli 41 lõiked 6, 8 ja 10, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) investeering suurendab gaasivarustuse konkurentsi ning parandab varustuskindlust;

b) investeeringul on niisugune riskitase, et seda ei tehtaks, kui nimetatud vabastus ei kehtiks;

c) infrastruktuuri omanik peab olema füüsiline või juriidiline isik, kes on vähemalt õigusliku vormi poolest eraldatud nendest süsteemihalduritest, kelle võrgus seda infrastruktuuri ehitatakse;

d) infrastruktuuri kasutajatelt võetakse tasu; ja

e) vabastus ei kahjusta konkurentsi, maagaasi siseturu tõhusat toimimist ega selle reguleeritud võrgu tõhusat toimimist, millega infrastruktuur ühendatakse.

[…]

3. [Riiklik] reguleeriv asutus võib teha igal üksikjuhul eraldi otsuse lõigetes 1 ja 2 osutatud vabastuse kohta.

[…]

6. Vabastus võib kehtida uue infrastruktuuri või märkimisväärselt suurendatud võimsusega olemasoleva infrastruktuuri kogu võimsuse või selle osa suhtes.

Vabastusotsuse tegemisel kaalutakse iga juhu puhul eraldi, kas on vaja kehtestada vabastuse kestuse ja infrastruktuurile mittediskrimineeriva juurdepääsu tingimused. Kõnealuste tingimuste üle otsustamisel võetakse eelkõige arvesse ehitatavat lisavõimsust ja olemasoleva võimsuse muutmist, projekti tähtaega ja liikmesriigis valitsevaid tingimusi.

[…]

8. Reguleeriv asutus edastab komisjonile kõikide vabastustaotluste koopiad kohe pärast nende saamist. Pädev asutus teatab otsusest viivitamata komisjonile, lisades kogu otsust käsitleva asjakohase teabe. Selle teabe võib komisjonile esitada kokkuvõtlikul kujul, et komisjon saaks teha põhjendatud otsuse. Eelkõige peab teave sisaldama järgmist:

a) üksikasjalikud põhjendused, millele tuginedes reguleeriv asutus või liikmesriik andis vabastuse või ei andnud vabastust, koos viitega lõikele 1, kaasa arvatud selle lõike asjakohasele punktile või asjakohastele punktidele, millel selline otsus põhineb, sealhulgas finantsteave, mis põhjendab vabastust;

b) analüüs, mis on tehtud vabastuse andmise mõju kohta konkurentsile ja maagaasi siseturu tõhusale toimimisele;

c) vabastuse tähtaja põhjendus ja vabastuse saanud maagaasi infrastruktuuri tervikvõimsuses osalemise ulatus;

d) ühendustoruga seotud vabastuse puhul asjaomaste reguleerivate asutustega konsulteerimise tulemused; ning

e) infrastruktuuri panus gaasivarustuse mitmekesistamisse.

9. Kahe kuu jooksul alates teatise saamisele järgnevast päevast, võib komisjon võtta vastu otsuse, millega nõutakse, et reguleeriv asutus muudaks või tühistaks vabastusotsuse. Seda kahekuulist ajavahemikku võib pikendada veel kahe kuu võrra, kui komisjon soovib lisateavet. See täiendav ajavahemik algab lõpliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast. Algset kahekuulist ajavahemikku võib pikendada komisjoni ja reguleeriva asutuse ühisel nõusolekul.

[…]

Reguleeriv asutus täidab komisjoni otsuse vabastusotsuse muutmise või tühistamise kohta ühe kuu jooksul ja teatab sellest komisjonile.

[…]“.

2 Saksamaa 7. juuli 2005. aasta elektri- ja gaasitarnete seaduse (energiamajanduse seadus) (Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz – EnWG)) (*BGBl*. 2005 I, lk 1970, 3621; edaspidi „EnWG“) käesoleva kohtuasja asjaoludele kohaldatavas redaktsioonis § 28a lõike 1 kohaselt on Bundesnetzagentur’il (BNetzA, föderaalne võrguagentuur, Saksamaa) muu hulgas õigus jätta kolmandate isikute poolt võrgu kasutamist käsitlevad sätted kohaldamata Saksamaa Liitvabariigi ja teiste riikide vaheliste ühenduste suhtes. EnWG § 28a kohaldamise tingimused vastavad sisuliselt direktiivi 2009/73 artikli 36 lõike 1 kohaldamise tingimustele.

Vaidluse taust

3 Euroopa Ühenduste Komisjon nõudis 12. juuni 2009. aasta otsusega K(2009) 4694 BNetzAlt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta ning direktiivi 98/30/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2003, L 176, lk 57; ELT eriväljaanne 12/02, lk 230) artikli 22 alusel, et BNetzA muudaks oma 25. veebruari 2009. aasta otsust, millega jäetakse maagaasi torujuhtme projekti Ostseepipeline-Anbindungsleitung (OPAL) – mis on Nord Stream 1 gaasijuhtme idapoolne maapealne osa, mille sissevoolupunkt asub Saksamaal Greifswaldi lähedal Lubmini vallas ja väljavoolupunkt Tšehhi Vabariigis Brandovi ringkonnas – ülekandevõimsus välja nimetatud direktiivi artiklis 18 sätestatud kolmandate isikute poolt võrgu kasutamist reguleerivate eeskirjade ja artikli 25 lõigetes 2–4 sätestatud tariifieeskirjade kohaldamisalast.

4 Otsusega K(2009) 4694 määrati kindlaks järgmised tingimused:

„a) Ilma et see piiraks punktis b esitatud eeskirja kohaldamist ei või ettevõtja, kes valitseb ühte- või mitut Tšehhi Vabariiki […] hõlmavat olulist maagaasi eel- või järelturgu, reserveerida ühelgi aastal üle 50% OPALi gaasijuhtme väljavooluvõimsusest Tšehhi piiril. Samasse kontserni kuuluvate ettevõtjate, nagu Gazprom ja Wingas, reserveeringud vaadatakse läbi koos. Nende turgu valitsevate ettevõtjate või kontsernide reserveeringud, kelle vahel on sõlmitud olulised ja pikaajalised gaasitarnelepingud […], vaadatakse läbi koos […]

b) Võimsuse 50% piirangut võib ületada, kui asjaomane ettevõtja toob turule avatud, läbipaistvas ja mittediskrimineerivas menetluses („maagaasituru liberaliseerimisprogramm“), kolmemiljardilise maagaasikuupmeetri mahu OPALi gaasijuhtmes. Gaasijuhtme haldur või ettevõtja/d, kes on

kohustatud maagaasituru liberaliseerimisprogrammi ellu viima, peab/peavad tagama vastava transpordimahu ja väljavoolupunkti vaba valiku („võimsuse eraldamise programm“). „Maagaasituru liberaliseerimise“ ja „võimsuse eraldamise“ programmid peab heaks kiitma BNetzA.“

5 BNetzA muutis 7. juulil 2009 oma 25. veebruari 2009. aasta otsust, et viia see vastavusse eespool mainitud tingimustega, mis on ette nähtud otsuses K(2009) 4694. BNetzA kehtestas eeskirjadest erandi 22 aastaks.

6 OPALi gaasijuhe võeti kasutusele 13. juulil 2011 ja selle aastane võimsus on ligikaudu 36,5 miljardit kuupmeetrit. Vastavalt otsusele K(2009) 4694 ja BNetzA 25. veebruari 2009. aasta otsusele, mida on muudetud BNetzA 7. juuli 2009. aasta otsusega, on OPALi gaasijuhtme võimsus täielikult välja jäetud direktiivis 2003/55 sätestatud kolmandate isikute poolt võrgu kasutamise ja tariifieeskirjade kohaldamisalast.

7 Praeguse tehnilise struktuuri puhul on maagaasi võimalik tarnida Greifswaldi lähedal asuvasse gaasijuhtme sissevoolupunkti ainult Nord Stream 1 gaasijuhtme kaudu, mida kasutab Gazpromi kontsern gaasi transpordiks Vene maagaasiväljadelt. Kuna Gazprom ei ole otsuses K(2009) 4694 ette nähtud gaasituru liberaliseerimise programmi ellu viinud, ei ole selle gaasijuhtme võimsusest reserveerimata 50% suurust osa kunagi kasutatud, mistõttu näib *a priori* olevat kasutuses üksnes 50% OPALi gaasijuhtme ülekandevõimsusest.

8 BNetzA teavitas 13. mail 2016 komisjoni direktiivi 2009/73 artikli 36 alusel – pärast Opal Gastransport GmbH & Co. KG (OPALi gaasijuhet käitav äriühing, edaspidi „OGT“), OAO Gazprom'i ja Gazprom Eksport LLC taotluse esitamist – oma kavatsusest muuta teatavaid 2009. aastal kehtestatud erandite tingimusi OPALi gaasijuhtme selle osa suhtes, mida haldab OGT.

9 Komisjon võttis 28. oktoobril 2016 direktiivi 2009/73 artikli 36 lõike 9 alusel vastu BNetzAle adresseeritud otsuse C(2016) 6950 (final), millega vaadatakse läbi erand, mis on direktiivi 2003/55 alusel tehtud Läänemere maagaasi torujuhtme projektile Ostseepipeline-Anbindungsleitung (OPAL) kolmandate isikute poolt võrgu kasutamise nõuetest, ja mis käsitleb tariifikorraldust (edaspidi „vaidlustatud otsus“). Direktiivi 2009/73 artiklis 36 sätestatud menetlus vastab menetlusele, mis on sätestatud direktiivi 2003/55 – vaidlustatud otsusega muudetud otsuse K(2009) 4694 õiguslik alus – artiklis 22.

10 Vaidlustatud otsuses jättis komisjon jõusse oma otsusega K(2009) 4694 juba heaks kiidetud erandi kolmandate isikute poolt võrgu kasutamist käsitlevate eeskirjade kohaldamisest, mis oli maksimaalselt 50% võimsuse osas antud OPALi gaasijuhtmele selle osa jaoks, mis jääb Greifswaldi lähedal asuva sissevoolupunkti ja Brandovis asuva väljavoolupunkti vahele. Seevastu ülejäänud 50% selle osa võimsusest – mida ei ole seni kasutatud, sest Gazprom ei ole ellu viinud gaasituru liberaliseerimise programmi – vabastati, see tähendab, et sellele kohaldatakse eeskirju, mis reguleerivad kolmandate isikute poolt võrgu kasutamist. See vabastamine peab toimuma ülekandevõimsuse jaotamisena, mida gaasijuhtme haldur peab korraldama läbipaistva ja mittediskrimineeriva enampakkumise teel.

11 Kuna sel viisil vabanenud ülekandevõimsuse mittediskrimineeriv ja läbipaistev jaotamine võib tegelikult tuua ka kaasa selle, et seda kasutab Gazprom Eksport, siis tõstis komisjon „vabanenud“ võimsustele kolmandate isikute poolt võrgu tegeliku kasutamise võimaluse tagamiseks piirmäära, mille BNetzA oli välja pakkunud seoses FZK (*feste frei zuordenbare Kapazitäten*; vabalt jaotatav kindel võimsus) tüüpi ühendusvõimsustega gaasijuhtme väljavoolupunktis. Seega on OPALi gaasijuhtme haldur kohustatud tegema FZK-tüüpi ühendusvõimsuse, mille esialgne maht on 3,2 miljonit kWh, enampakkumise teel kättesaadavaks ka teistele kasutajatele kui Tšehhi maagaasiturul valitsevat seisundit omav äriühing. Kui iga-aastasel enampakkumisel siiski ilmneb, et FZK-tüüpi võimsuste nõudlus Brandovi väljavoolupunktis on suurem kui 90% pakutud võimsusest, on OGT kohustatud suurendama järgmisel iga-aastasel enampakkumisel kasutatavaid FZK võimsusi 1,6 miljoni kWh võrra. Kättesaadav FZK võimsuste maht võib aja jooksul saavutada kuni 6,4 miljonit kWh.

12 Arvestades ka enampakkumiste kasvusuundumust ja vältimaks, et Tšehhi turgu valitsev üksus pakub teistest enampakkumisel osalejatest rohkem, kehtestas komisjon lisatingimuse, mille kohaselt võib selline üksus esitada oma pakkumuse FZK võimsuste enampakkumisel ainult võimsuste alghinnaga, mis tähendab, et pakutud hind ei või ületada Saksamaal asuva Gaspooli äripiirkonnast Tsehhi Vabariiki kulgeva ülekandesüsteemi reguleeritud tariifi keskmist alghinda sarnastele toodetele samal aastal.

13 BNetzA muutis 28. novembril 2016 vastavalt vaidlustatud otsusele oma 25. veebruari 2009. aasta otsusega OPALi gaasijuhtme halduri suhtes tehtud erandit, sõlmides OGTga avalik-õigusliku lepingu, mis Saksa õiguse kohaselt asendab haldusotsust.

Menetlus ja poolte nõuded

14 Hageja PGNiG Supply & Trading GmbH esitas Üldkohtu kantseleisse 4. detsembril 2016 saabunud hagiavaldusega käesoleva hagi.

15 Samal päeval saabunud eraldi dokumendiga esitas hageja Üldkohtu kantseleisse ajutiste meetmete kohaldamise taotluse, mis jäeti 21. juuli 2017. aasta kohtumäärusega PGNiG Supply & Trading *vs.* komisjon (T-849/16 R, EU:T:2017:544) rahuldamata. Kohtukulude küsimus jäeti edaspidiseks lahendamiseks.

16 Üldkohtu kantseleisse vastavalt 19. jaanuaril ja 16. veebruaril ning 1., 9. ja 22. märtsil 2017 saabunud avaldustega palusid Saksamaa Liitvabariik, Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Parlament, OGT ja Gazprom Eksport luba astuda käesolevas asjas menetlusse komisjoni nõuete toetuseks.

17 Naftogaz Ukrainy SA palus Üldkohtu kantseleisse 28. veebruaril 2017 saabunud avalduses luba astuda käesolevas asjas menetlusse hageja nõuete toetuseks.

18 Hageja esitas Üldkohtu kantseleisse 13. märtsil 2017 menetlusdokumendi, mis sisaldas hagi „täiendust“ ja milles ta esitas hagi põhjenduseks uusi väiteid.

19 Komisjon esitas Üldkohtu kantseleisse 8. mail 2017 saabunud seisukohtades vastuväite, et 13. märtsi 2017. aasta täiendav menetlusdokument on vastuvõetamatu.

20 Üldkohtu kantseleisse 21. märtsil 2017 saabunud eraldi dokumendiga esitas komisjon hagi vastuvõetamatuse vastuväite.

21 Hageja esitas Üldkohtu kantseleisse 29. mail 2017 saabunud dokumendis oma seisukohad vastuvõetamatuse vastuväite kohta.

22 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

23 Hageja palub Üldkohtul:

– lükata vastuvõetamatuse vastuväide tagasi;

– teise võimalusena liita hagi vastuvõetavuse küsimuse lahendamine kohtuasja sisulise läbivaatamisega;

– tühistada vaidlustatud otsus;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Õiguslik käsitlus

24 Üldkohtu kodukorra artikli 130 lõige 1 näeb ette, et kui kostja seda taotleb, võib Üldkohus lahendada vastuvõetamatuse või pädevuse puudumise küsimuse ilma sisulist vaidlust käsitlemata. Käesoleval juhul leiab Üldkohus, et tal on kohtuasja toimikus sisalduvate dokumentide põhjal piisavalt teavet, ja otsustab lahendada kohtuasja ilma menetlust jätkamata.

25 Komisjon põhjendab oma vastuvõetamatuse vastuväidet sellega, et hagejal ei ole ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel õigust esitada hagi. Ta väidab, et vaidlustatud otsus ei ole halduse üldakt ja see ei puuduta hagejat otseselt ega isiklikult. Lisaks kahtleb komisjon hageja põhjendatud huvis.

26 Vaidlustatud otsus on vastavalt direktiivi 2009/73 artikli 36 lõikele 9 adresseeritud BNetzAle. Hageja, kes on gaasi ja vedelkütuste importimise, eksportimise, hoiustamise, müügi ja jaotamise valdkonnas tegutsev äriühing, ei ole seega adressaat ning hagi esitamise õigus saab rajaneda ainult ELTL artikli 263 neljanda lõigu teisel või kolmandal osal.

27 ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel võib iga füüsiline või juriidiline isik selle artikli esimeses ja teises lõigus sätestatud tingimustel esitada hagi temale adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava akti vastu ning halduse üldakti vastu, mis puudutab teda otseselt ega sisalda rakendusmeetmeid. [Edaspidi kasutatakse ELTL artikli 263 neljanda lõigu kontekstis teiste keeleversioonide põhjal sõna „sisaldama“ asemel sõna „vajama“.]

28 Kuna käesolevas asjas ei ole hageja vaidlustatud otsuse adressaat, saab tema kohtumenetlusõigus- ja teovõime rajaneda ainult ELTL artikli 263 neljanda lõigu teisel või kolmandal osal. Seega tuleb järgnevalt järgemööda kontrollida, kas vaidlustatud otsus puudutab hagejat otseselt ja isiklikult ning kas tegemist on halduse üldaktiga.

Küsimus, kas vaidlustatud otsus puudutab hagejat otseselt

29 Komisjon väidab, et vaidlustatud otsus ei puuduta hagejat otseselt eelkõige sellepärast, et see ei mõjuta otseselt tema õiguslikku olukorda.

30 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuse otsene mõju tema õiguslikule olukorrale seisneb eelkõige tema takistamises osaleda OPALi gaasijuhtme võimsustega seotud enampakkumistel. Ta rõhutab, et nii komisjon kui ka Saksamaa asutused väidavad, et vaidlustatud otsusega kaasnevad talle positiivsed tagajärjed, ja järeldab sellest, et teda puudutavad samamoodi otseselt otsuse negatiivsed tagajärjed. Lisaks leiab hageja, et Gazpromi – kelle suhtes ei ole vaidlust, et vaidlustatud otsus puudutab teda otseselt – kontserni kuuluvate äriühingute konkurendina tuleb ka teda pidada otseselt puudutatuks, kohaldades analoogia alusel riigiabi käsitlevat kohtupraktikat.

31 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab otsese puutumuse tingimus, et vaidlustatud meede avaldaks otsest mõju isiku õiguslikule olukorrale, ja et see ei jätaks meedet rakendama kohustatud adressaatidele mingit kaalutlusõigust, kuna meetme rakendamine on puhtautomaatne ja tuleneb vaid vaidlustatud õigusnormidest, ilma et kohaldataks muid vahenorme. Sama kehtib siis, kui Euroopa Liidu õigusakti adressaatidele jääb üksnes teoreetiline võimalus seda mitte rakendada ja nende soov luua sellele vastavaid tagajärgi on väljaspool kahtlust (vt kohtuotsus, 5.5.1998, Dreyfus *vs.* komisjon, C-386/96 P, EU:C:1998:193, punktid 43 ja 44 ning seal viidatud kohtupraktika).

32 Kuid mainitud kahest tingimusest teine tingimus, mis puudutab adressaatidele jäetud kaalutlusõiguse puudumist, ei ole käesolevas asjas täidetud. Nimelt ei olnud vaidlustatud otsust rakendava liikmesriigi asutuse otsus automaatne. Direktiivi 2009/73 artikkel 36 ei näinud BNetzAle ette sellist rakendamise kohustust, sest ta võis vabalt loobuda oma ettepanekust muuta OPALi gaasijuhtme käitamise tingimusi. Lisaks ei olnud see BNetzA võimalus vaidlustatud otsust mitte rakendada käesoleval juhul üksnes teoreetiline. Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et komisjon seadis vaidlustatud otsuses BNetzA kavandatud meetme komisjoni poolt heakskiitmisele täiendavaid tingimusi, mis läksid kaugemale neist tingimustest, mis BNetzA oli ette näinud (vt punktid 11 ja 12 eespool). Isegi kui BNetzA ei saanud seega teha OPALi gaasijuhtme käitamise tingimuste muutmise otsust ilma neid täiendavaid tingimusi arvestamata, sai ta talle EnWG paragrahviga 28a antud kaalutlusruumi piires neid tingimusi arvestades uuesti hinnata meetme võtmise otstarbekust, ning vajaduse korral kavandatud meetmest loobuda. Teiseks alustati liikmesriigi tasandil menetlust taotluse alusel, mille oli esitanud OPALi gaasijuhtme käitaja OGT (vt punkt 8 eespool). Neil asjaoludel oli OGT-l võimalus oma taotlus tagasi võtta ja seega takistada – olgu see siis otsuse või lepinguga – vaidlustatud otsuse rakendamist, kui ta leidis, et komisjoni kehtestatud täiendavad tingimused on asjakohatud või sobimatud.

33 Seega ei saa vaidlustatud otsus hagejat eespool punktis 31 viidatud kohtupraktika tähenduses otseselt puudutada.

34 Sellega seoses tuleb lisada, et isegi kui eeldada, et hageja õiguslikku olukorda võib pidada mõjutatuks, siis tegid seda BNetzA kehtestatud riigisisesed meetmed, mida hageja peab sellisel juhul vaidlustama liikmesriigi kohtus, väites, et vaidlustatud otsus on ebaseaduslik, et nii saavutada eelotsusetaotluse esitamine ELTL artiklis 267 sätestatud tingimustel (vt selle kohta kohtumäärus, 8.4.2008, Saint-Gobain Glass Deutschland *vs.* komisjon, C-503/07 P, EU:C:2008:207, punkt 78).

Küsimus, kas vaidlustatud otsus puudutab hagejat isiklikult

35 Komisjon väidab, et vaidlustatud otsus ei puuduta hagejat isiklikult.

36 Hageja väidab, et vaidlustatud otsus puudutab teda isiklikult, arvestades talle omaseid tunnuseid ja konkreetseid asjaolusid, mis võimaldavad teda individualiseerida sarnaselt kõnealuse otsuse adressaadiga. Seda väidet põhjendab ta esiteks Poola suunatud gaasi ekspordituru ja gaasi transpordituru olemusega, teiseks kahjuga, mis talle vaidlustatud otsuse tagajärjel tekib ning kolmandaks tema konkurentsivõime nõrgenemisega võrreldes Gazpromi kontserniga.

37 Kohtupraktikast tulenevalt saavad muud isikud peale otsuse adressaatide väita, et otsus puudutab neid isiklikult ainult juhul, kui otsus mõjutab neid mingi neile omase tunnuse või neid iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis neid kõigist teistest isikutest eristab ning seega individualiseerib neid sarnaselt otsuse adressaadiga (vt kohtuotsus, 13.3.2008. komisjon *vs.* Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Samuti ilmneb Euroopa Kohtu praktikast, et kui otsus puudutab isikute rühma, kes olid selle akti vastuvõtmise ajal identifitseeritud või identifitseeritavad rühma liikmetele omaste kriteeriumide põhjal, võivad need isikud olla sellest aktist isiklikult puudutatud, kuna nad kuuluvad teataval moel piiritletud majandustegevuses osalejate ringi (vt kohtuotsus, 13.3.2008. komisjon *vs.* Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Sellega seoses tuleb märkida, et vaidlustatud otsus käsitleb tingimusi, millistel OGT kui OPALi gaasijuhtme käitaja peab tegema gaasi kolmandatele isikutele kättesaadavaks OPALi gaasijuhtme väljavoolupunktis Tšehhi territooriumil Brandovis. Hageja tegutseb ise Saksamaa turul maagaasi turustamise ja transpordi valdkonnas ning gaasi eksportimisega Poola. Kindlasti ei saa välistada, et

OPALi gaasijuhtme käitamise tingimuste muutmisel võivad olla majanduslikud tagajärjed hageja nimetatud tegevustele, eelkõige pärast seda, kui selle gaasijuhtme kaudu ülekantava gaasi vood suurenevad.

40 Seoses selle aspektiga kardab hageja esiteks, et Gazpromi kontserni jaoks suureneb märkimisväärselt ülekandevõimsus ja väheneb Jamal-Euroopa gaasijuhtme, mille kaudu liigub gaas Venemaalt Valgevene kaudu Poola, ülekandevõimsuse kasutamine alates 2020. aastast või lõpetatakse selle kasutamine pärast 2022. aastat täielikult, mis aga tugevdab Gazpromi kontserni valitsevat seisundit ja samal ajal nõrgendab turul hageja enda seisundit. Teiseks väidab hageja, et vaidlustatud otsuse tagajärjel tõusevad pärast seda, kui lõpeb gaasi transportimine Jamal-Euroopa gaasijuhtme kaudu, järsult Saksamaa turult Poola transporditava gaasi transportimise tariifid; see aga piirab hageja võimalusi sõlmida lepinguid gaasi eksportimiseks Saksamaalt Poola. Kolmandaks väidab hageja, et vaidlustatud otsuse tõttu väheneb gaasi hulgi- ja jaemüügiturul Saksamaal tema konkurentsivõime võrreldes Gazpromi kontserniga seotud ettevõtjatega. Neljandaks väidab hageja, et kuivõrd vaidlustatud otsuse tulemusel suureneb OPALi gaasijuhtme reguleeritud käitamine, toob vaidlustatud otsus kaasa selle, et piiratakse nende hulgimüügituru osaliste, kes Gazpromi kontserni ei kuulu, sealhulgas hageja enda võimalust kasutada OPALi gaasijuhet või lõpetatakse see üldse ära.

41 Ühelt poolt aga on see väidetav kahju suures osas oletuslik ja sõltub igal juhul paljudest ebakindlatest tulevikuteguritest. Nõnda sõltub nende tagajärgede saabumine, mis võivad tekkida tulevikus Jamal-Euroopa gaasijuhtme ülekandevõimsuse kasutamise võimaliku vähenemisega alates 2020. aastast või selle täieliku lõpetamisega alates 2022. aastast, sellest, kas hageja emaettevõtja ja Gazpromi vahelist tarnelepingut uuendatakse või mitte. Isegi kui vaidlustatud otsuse tagajärgede hindamiseks samastada hageja tema emaettevõtjaga, mis on Poola peamine gaasijaotusettevõtja Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., sõltub vastus sellele küsimusele eelkõige Gazpromi kontserni tulevasest kaubanduspoliitikast, hageja emaettevõtja konkurentsiseisundist ja gaasiturgude üldisest arengust tulevikus. Seda ei saa seega praegu usaldusväärselt ette näha.

42 Teiselt poolt ei ole hageja tõendanud, et väidetav kahju oleks sellise laadiga, mis eristaks hagejat kõigist teistest Saksamaal või Poolas gaasi kauplemise, transpordi, impordi ja eksportimisega tegelevatest majandustegevuses osalejatest ning seetõttu individualiseeriks teda sarnaselt vaidlustatud otsuse adressaadiga. Kui seega eeldada, et vaidlustatud otsus võib vähendada Saksamaal gaasi hulgi- ja jaemüügiturul hageja konkurentsivõimet võrreldes Gazpromi kontserniga seotud ettevõtjatega, ei peaks see puudutama mitte ainult hagejat, vaid kõiki selles sektoris tegutsevaid majandustegevuses osalejaid. Lõpuks, seoses väidetava kahjuga, mis tuleneb asjaolust, et vaidlustatud otsuse tagajärjel piiratakse hageja sõnul Gazpromi kontserni konkurentide juurdepääsu OPALi gaasijuhtmele või lõpetatakse see üldse, tuleb märkida, et – olenemata tõsiasjast, et selline kahju puudutaks ka teisi selles sektoris tegutsevaid majandustegevuses osalejaid – sellel väitel puudub faktiline alus.

43 Eelkõige ei ole õige hageja väide, et „[vaidlustatud otsusega] OPALi gaasijuhtme kasuks [kolmandate isikute poolt võrgu kasutamise põhimõttest] täiendava erandi kehtestamise tõttu muudeta[ks] hageja õiguslikku olukorda nii, et viimati nimetatul ei ole[ks] võimalust vabalt kasutada seda gaasijuhet, mis on vastuolus direktiivis 2009/73 määratletud maagaasi siseturu põhimõtetega“. Nimelt ei olnud hagejal otsusega K(2009) 4694 heaks kiidetud esialgset erandit ette nägeva korra kohaselt (vt eespool punktid 3 ja 4) mingisugust võimalust vabalt kasutada OPALi gaasijuhet, sest selle korra kohaselt oli kolmandate isikute poolt võrgu kasutamist käsitletavate eeskirjade kohaldamisalast välistatud selle gaasijuhtme kogu ülekandevõimsus Greifswaldi ja Brandovi vahel. Seevastu näeb vaidlustatud otsus ette, et kolmandatele isikutele antakse läbipaistval ja mittediskrimineerival enampakkumisel võimalus kasutada 50% selle osa võimsustest (vt punkt 10 eespool), nii et teistel ettevõtjatel, sealhulgas hagejal, tekib võimalus võimsusi omandada. Vastupidi hageja väidetele ei näe vaidlustatud otsus seega ette täiendavat erandit, vaid hoopis osaliselt tühistab olemasoleva erandi.

44 Peale selle ei saa hagejat pidada osaks isikute rühmast, kes olid vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal identifitseeritud või identifitseeritavad rühma liikmetele omaste tunnuste põhjal eespool punktis 38 viidatud kohtupraktika tähenduses. Nimelt ei saa hageja viidatud asjaolu, et ta kuulub väidetavalt olemas olevasse suletud ringi, mille moodustavad Saksamaal gaasiga kauplemise ja gaasi transportimise turu osalised, individualiseerida hagejat seoses Saksamaa kaudu Tšehhi Vabariiki gaasi tarniva OPALi gaasijuhtme käitamise tingimustega, nagu need on ette nähtud vaidlustatud otsuses. Sarnaselt komisjoniga tuleb täiendavalt tõdeda, et hageja ei ole märkinud nende liikmete nimesid ega isegi mitte nende arvu, kes tema sõnul sellesse rühma kuuluvad.

45 Seoses hageja argumendiga, et ta osales BNetzAs toimunud menetluses, piisab märkimisest, et asjaolu, et hageja saatis BNetzAle kirju liikmesriigi tasemel toimunud menetluses, mis eelnes 13. mai 2016. aasta teatisele, ei piisa selle järelduse tegemiseks, et hageja osales vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele eelnenud menetluses, mis toimus liidu tasandil.

46 Seega tuleb tuvastada, et vaidlustatud otsus ei puuduta hagejat isiklikult.

Küsimus, kas vaidlustatud otsus on halduse üldakt

47 Komisjon väidab, et vaidlustatud otsus kui üksikjuhtumit käsitlev akt ei ole halduse üldakt ELTL artikli 263 neljanda lõigu kolmanda osa tähenduses.

48 Hageja väidab, et vaidlustatud otsus tekitab tagajärgi isikute kategooriale, mis on määratletud ainult nende teostatava tegevuse laadiga. Kuna mingil moel ei ole individualiseeritud gaasituru ettevõtjate üht suurt rühma, siis on see otsus järelikult üldkohaldatav ja abstraktne.

49 Kohtupraktika kohaselt peab õigusakti ulatuse kindlakstegemisel kontrollima, kas kõnealune akt puudutab kindlaks määratud õigussubjekte isiklikult. Seda tehes ei saa liidu kohus piirduda ainuüksi akti ametliku nimetusega, vaid ta peab esmajoones arvesse võtma akti eset ja sisu (kohtuotsus, 14.12.1962, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes jt *vs.* nõukogu, 16/62 ja 17/62, EU:C:1962:47, punktid 901, 918). Seega on otsus, mille adressaadiks on liikmesriik, üldkohaldatav, kui see on kohaldatav objektiivselt määratletud olukordade suhtes ning see tekitab õiguslikke tagajärgi üldiselt ja abstraktselt määratletud isikute rühmadele (vt seoses korraga, mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiivis 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT 2003, L 275, lk 32; ELT eriväljaanne 15/07, lk 631), kohtumäärus, 8.4.2008, Saint-Gobain Glass Deutschland *vs.* komisjon, C-503/07 P, EU:C:2008:207, punkt 71).

50 Nagu nähtub vaidlustatud otsuse artiklist 1, on käesoleval juhul selles ainult heaks kiidetud – tingimusel, et tehakse teatud muudatused – 25. veebruari 2009. aasta erandit ette nägeva otsuse muudatus, mille pani ette BNetzA 13. mail 2016. Selle, algset erandit ette nägevasse otsusesse 28. novembril 2016 tehtud muudatuse (vt punkt 13 eespool) eesmärk on omakorda muuta teatavate tingimuste kehtestamisega OPALi gaasijuhtmele antud erandit direktiivi 2009/73 teatavate sätete kohaldamisest. Seega puudutab vaidlustatud otsus ainult kindlaks määratud üksikjuhtu, nimelt OPALi gaasijuhtme ühe osa võimsuse OGT poolt kasutamise tingimusi. Võimalikud majanduslikud tagajärjed, mis sellel otsusel võivad olla muudele gaasi transportimise ja gaasikaubanduse sektoris tegutsejatele kui OGT, ei kujuta endast õiguslikke tagajärgi üldiselt ja abstraktselt määratletud isikute rühmadele eespool punktis 49 viidatud kohtupraktika tähenduses.

51 Hageja väidab ka, et vaidlustatud otsus on „oma olemuselt sarnane otsusega [riigi]abi valdkonnas“ ning et Üldkohus on leidnud, et „[riigi]abi valdkonnas tehtud otsus on üldkohaldatav“, isegi kui sellel on ainult üks adressaat.

52 Selle väite ümberlükkamiseks piisab märkimisest – ilma et peaks võtma seisukohta vaidlustatud otsuse väidetava olemusliku sarnasuse suhtes riigiabi valdkonnas tehtud otsusega –, et hageja viidatud kohtupraktikas ei tuvastanud Üldkohus üldiselt, et abi puudutavad otsused on üldkohaldatavad. Vastupidi, väljakujunenud kohtupraktikale tuginedes seadis Üldkohus selle järelduse tingimuseks, et selline otsus on kohaldatav objektiivselt määratletud olukordadele ja see tekitab õiguslikke tagajärgi üldiselt ja abstraktselt määratletud isikute rühmale (kohtuotsus, 15.9.2016, Ferracci *vs.* komisjon, T-219/13, EU:T:2016:485, punkt 52). Nagu eespool punktis 50 märgitud, ei ole see käesoleval juhul aga nii.

53 Vastupidi hageja väidetele ei saa vaidlustatud otsus seega olla üldkohaldatav akt ja järelikult ei ole see halduse üldakt ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses.

54 Peale selle tuleb märkida, et sõnastust „[mis tahes füüsilist või juriidilist isikut otseselt puudutav] halduse üldakt, mis [ei vaja] rakendusmeetmeid“ ELTL artikli 263 neljanda lõigu kolmanda osa tähenduses tuleb tõlgendada kooskõlas selle sätte eesmärgiga, mis seisneb selles – nagu nähtub ka sätte tekkeloost –, et vältida olukorda, kus isikul, kelle õiguslikku olukorda see säte siiski otseselt muudab, puudub võimalus end selle akti vastu tõhusalt kohtulikult kaitsta. Seda eesmärki arvestades ilmneb, et ELTL artikli 263 neljanda lõigu kolmas osa on kohaldatav üksnes juhul, kui vaidlustatud akt ise – ehk sõltumata mis tahes rakendusmeetmetest – muudab hageja õiguslikku olukorda. Järelikult, kui vaidlustatud akt ise ei muuda hageja õiguslikku olukorda, siis piisab selle asjaolu tuvastamisest ELTL artikli 263 neljanda lõigu kolmanda osa kohaldamatuse kindlakstegemiseks, ilma et seejuures oleks vaja kontrollida, kas see akt vajab hageja suhtes rakendusmeetmete võtmist (vt selle kohta kohtuotsus, 7.7.2015, Federcoopesca jt *vs.* komisjon, T-312/14, EU:T:2015:472, punktid 27–43).

55 Samas tuleneks käesolevas asjas hageja õiguste võimalik kahjustamine, millele hageja on tuginenud, rakendusmeetmest, mida kujutab endast BNetzA ja OGT kui OPALi gaasijuhtme käitaja vaheline leping.

56 Käesoleva kohtuotsuse punktis 54 viidatud kohtupraktika kohaselt ei ole seega ELTL artikli 263 neljanda lõigu kolmas osa kohaldatav.

57 Eeltoodust tulenevalt tuleb hagi jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, ilma et oleks vaja otsustada hageja 13. märtsil 2017 esitatud täiendava menetlusdokumendi vastuvõetavuse üle.

Menetlusse astumise avaldused

58 Kodukorra artikli 142 lõike 2 kohaselt on menetlusse astumine põhivaidluse suhtes aktsessoorne ja selle ese langeb ära muu hulgas hagi vastuvõetamatuks tunnistamisel.

59 Järelikult ei ole enam vaja otsustada Saksamaa Liitvabariigi, parlamendi, nõukogu, Naftogaz Ukrainy, OGT ja Gazprom Eksporti menetlusse astumise avalduste üle.

Kohtukulud

60 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

61 Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb tema kohtukulud jätta tema enda kanda ja vastavalt komisjoni nõudele mõista temalt välja komisjoni kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetluses tekkinud kulud.

62 Kodukorra artikli 138 lõike 1 kohaselt kannavad menetlusse astunud liikmesriigid oma kohtukulud ise. Järelikult kannab Saksamaa Liitvabariik ise oma ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seoses tekkinud kulud.

63 Kodukorra artikli 144 lõikes 10 on sätestatud, et kui enne menetlusse astumise avalduse lahendamist lõpetatakse kohtuasjas menetlus, kannavad menetlusse astumise avalduse esitaja ja kohtuasja pooled ise oma kulud, mis on seotud menetlusse astumise avaldusega.

64 Käesolevas asjas kannavad hageja, komisjon, Saksamaa Liitvabariik, parlament, nõukogu, Naftogaz Ukrainy, OGT ja Gazprom Eksport seega igaüks ise oma kohtukulud, mis on seotud menetlusse astumise avaldustega.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda)

määrab:

1. **Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**

2. **Vajadus otsustada menetlusse astumise avalduste üle on ära langenud.**

3. **Jätta PGNiG Supply & Trading GmbH kohtukulud tema enda kanda ja mõista talt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kulud.**

4. **Jätta Saksamaa Liitvabariigi kohtukulud, mis on tekkinud ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seoses, tema enda kanda.**

5. **Jätta PGNiG Supply & Tradingu, komisjoni, Saksamaa Liitvabariigi, Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu, Naftogaz Ukrainy SA, OPAL Gastransport GmbH & Co. KG ja Gazprom Eksport LLC kohtukulud, mis on seotud menetlusse astumise avaldustega, igaühe enda kanda.**

Luxembourg, 14. detsember 2017

kohtusekretär
E. Coulon

koja president
I. Pelikánová

i — Käesoleva kohtumääruse eestikeelse teksti punkte 3, 4 ja 9 on pärast selle elektroonilist avaldamist keeleliselt muudetud.